

Brussel, 18 oktober 2022
(OR. en)

13236/22

Interinstitutionele dossiers:
2021/0424(COD)
2021/0425(COD)

ENER 491
ENV 973
CLIMA 486
IND 388
RECH 525
COMPET 766
ECOFIN 969
CODEC 1433

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Richtlijn betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof en Verordening inzake de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof (herschikking) - Oriënterend debat

Met het oog op de zitting van de Raad TTE (Energie) op 25 oktober 2022 gaat hierbij voor de delegaties de discussienota over de richtlijn betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof en de verordening inzake de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof (herschikking).

Discussienota over de verordening en de richtlijn betreffende de gas- en waterstofmarkt

Op 15 december 2021 heeft de Commissie voorstellen ingediend voor de richtlijn betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof en de verordening inzake de interne markten voor hernieuwbare gassen, aardgas en waterstof (gaspakket) als onderdeel van een nieuw EU-kader voor het koolstofvrij maken van de gasmarkten, het bevorderen van waterstof en het verminderen van methaanemissies.

Onder het Franse voorzitterschap werden de voorstellen samen met de effectbeoordeling gepresenteerd, gevolgd door de eerste gedachtewisseling door de lidstaten. In juli 2022 startte het Tsjechische voorzitterschap in de Groep energie onderhandelingen over de voorstellen. Op basis van de eerste resultaten van die besprekingen heeft het voorzitterschap op 9 september 2022 de eerste herziening van zowel de verordening als de richtlijn ingediend om de komende weken grondigere besprekingen in de Groep energie te kunnen houden.

Op basis van de tot dusver geboekte vooruitgang en om sturing te geven voor de verdere werkzaamheden, stelt het voorzitterschap nu drie discussiepunten voor, elk met verschillende te overwegen opties voor de ministers:

1. Het tijdschema voor de ontwikkeling van waterstofmarkten met de nadruk op verticale ontvlechting van waterstofnetbeheerders

Het Commissievoorstel voorziet in een flexibeler regelgevingskader voor waterstof tijdens de marktuuitbreidingsfase, maar uiterlijk op 1 januari 2031 moeten meer gedetailleerde regels gelden die de marktintegratie en de grensoverschrijdende handel vergemakkelijken. Sommige lidstaten waren van mening dat de vaste datum van 2030 voor deze regelgevingstransitie de waterstofmarkt onvoldoende flexibiliteit en tijd laat om zich voldoende te ontwikkelen en voldoende te rijpen. Het ontbreken van een geharmoniseerde einddatum van de overgangperiode op EU-niveau brengt echter het risico met zich mee dat de regelgevingssystemen over de grenzen heen uiteenlopen, wat de ontwikkeling van een efficiënte interne markt kan belemmeren.

De voorgestelde regels voor verticale ontvlechting van de waterstofnetbeheerders (*artikel 62 van de richtlijn*) stellen een model voor de ontvlechting van de eigendom ter beschikking. Voorgesteld wordt het model van de onafhankelijke systeembeheerder ("ISO") beschikbaar te stellen voor waterstofnetten, die bij de inwerkingtreding van het gaspakket deel uitmaakten van verticaal geïntegreerde bedrijven. Een meer omstreden element is het aflopen van het ontvlechttingsmodel van de onafhankelijke transmissiesysteembeheerder ("ITO") tussen nu en 2031, aangezien sommige lidstaten zich zorgen maken over het feit dat dit de ontwikkeling van waterstofnetten en dus de markten zou kunnen belemmeren, omdat de transmissiesysteembeheerders voor gas met het ITO-ontvlechttingsmodel niet zouden worden gestimuleerd om te investeren in een herbestemming van hun infrastructuur.

De voorgestelde overgangsperiode voor waterstofmarkten tussen nu en eind 2030 komt in verschillende artikelen van het gaspakket voor. In de verordening wordt voorgesteld vanaf 1 januari 2031 geen tarieven voor de toegang tot waterstofnetten op interconnectiepunten tussen lidstaten te heffen (*artikel 6 van de verordening*) en in plaats daarvan een compensatiemechanisme voor de financiering van grensoverschrijdende infrastructuur tussen de betrokken waterstofnetbeheerders in te voeren (*artikel 53 van de richtlijn*). Tussen nu en eind 2030 moeten de lidstaten in het kader van de voorgestelde richtlijn zorgen voor de invoering van gereguleerde derdentoegang tot waterstofnetten (*artikel 31 van de richtlijn*) en kunnen waterstofnetbeheerders profiteren van afwijkingen voor bestaande waterstofnetten en geografisch afgebakende netten (*artikelen 47 en 48 van de richtlijn*).

De ministers wordt in dit verband verzocht zich te buigen over de volgende opties:

- a) *Op het niveau van de Unie een evaluatiemechanisme voor de datum van de regelgevings-transitie van 2031 uitvoeren, waarbij de Commissie, op basis van vooraf bepaalde criteria (bv. marktwerking, mededinging, gevolgen van uiteenlopende regels voor de grensoverschrijdende handel), de marktomstandigheden in [2028] zou evalueren en, in voorkomend geval, een besluit zou vaststellen om de transitie op het niveau van de Unie uit te stellen.*
- b) *De overgangsfase voor elementen van de opzet van de waterstofmarkt uitstellen tot het jaar [X].*
- c) *Het ontvlechttingsmodel van de onafhankelijke transmissiebeheerder ("ITO") na 2030 behouden voor de bestaande onafhankelijke transmissiebeheerders voor gas met het ITO-ontvlechttingsmodel.*

2. Tariefkortingen voor hernieuwbare en koolstofarme gassen in het aardgassysteem en grensoverschrijdende tarieven in waterstofnetten

I. Grensoverschrijdende tarieven in specifieke waterstofnetten

De Commissie heeft een ontwerp voorgesteld voor een toekomstige waterstofmarkt zonder grensoverschrijdende tarieven vanaf 1 januari 2031 (*artikel 6 van de verordening*). Zoals reeds het geval is voor de elektriciteitsmarkten, zou dit zorgen voor een gelijk speelveld voor de productie van waterstof en zou opeenstapeling van tarieven worden vermeden, wat belangrijk is om te voorkomen dat de kosten voor de eindverbruikers stijgen. De invoering van een systeem van grensoverschrijdende nultarieven en passende kostendelingsmechanismen is mogelijk beter haalbaar in een vroeg stadium van de uitrol van waterstofinfrastructuur dan op een rijpe markt waar aanzienlijke investeringen in infrastructuur zijn gedaan. Om de ontwikkeling van (grensoverschrijdende) waterstofinfrastructuur zonder grensoverschrijdende tarieven te waarborgen, wordt een financieel compensatiemechanisme voor waterstofnetbeheerders voorgesteld (*artikel 53 van de richtlijn*). Sommige lidstaten geven er de voorkeur aan het bestaande tariefmechanisme ook voor waterstof te handhaven en andere willen de invoering van grensoverschrijdende nultarieven voor waterstofnetten dan weer uitstellen.

De ministers wordt derhalve verzocht zich te buigen over de volgende opties:

- a) *Op het niveau van de Unie een evaluatiemechanisme voor het jaar 2031 uitvoeren, waarbij de Commissie, op basis van vooraf bepaalde criteria (bv. marktwerking, mededinging, gevolgen van uiteenlopende regels voor de grensoverschrijdende handel), de marktomstandigheden in [2028] zou evalueren en, in voorkomend geval, een besluit zou vaststellen om de verplichting inzake grensoverschrijdende nultarieven voor waterstofnetten uit te stellen.*
- b) *De verplichting inzake grensoverschrijdende nultarieven voor waterstofnetten uitstellen tot het jaar [X].*
- c) *De verplichting inzake grensoverschrijdende nultarieven per 1 januari 2031 vervangen door een gezamenlijk besluit over grensoverschrijdende tarieven van de nationale regulerende instanties, met een definitief besluit van het ACER bij onenigheid.*

II. Tariefkortingen voor hernieuwbare en koolstofarme gassen in het aardgassysteem

Het Commissievoorstel bevat verschillende tariefkortingen die in de eerste plaats tot doel hebben de invoering van en de grensoverschrijdende handel in hernieuwbare en koolstofarme gassen te bevorderen (*artikel 16 van de verordening*¹). Sommige lidstaten stelden dat prioriteit moet worden gegeven aan hernieuwbare gassen. Andere uitten hun bezorgdheid over het feit dat de tariefkortingen geen geschikt instrument zijn om de invoering van deze gassen te vergroten en over het inkomstenverlies voor de gereguleerde gastransmissiesysteembeheerders en dus over een mogelijke prijsstijging van fossiel gas voor eindafnemers.

De ministers wordt in dit verband verzocht zich te buigen over de volgende opties:

- a) *Onderscheid maken tussen kortingen voor hernieuwbare en koolstofarme gassen, d.w.z. verschillende niveaus van kortingen voor hernieuwbare en koolstofarme gassen.*
- b) *Op geen enkel interconnectiepunt, met inbegrip van entrypuncten van en exitpunten naar derde landen, tariefkortingen toepassen en de lidstaten kortingen laten toepassen op entrypuncten van hernieuwbare en koolstofarme productiefaciliteiten en op entrypuncten van en exitpunten naar opslagfaciliteiten.*
- c) *Geen verplichte kortingen toepassen voor hernieuwbare en koolstofarme gassen, d.w.z. het volledige tarief moet worden betaald voor het vervoer van hernieuwbare en koolstofarme gassen.*

¹ Volgens artikel 16 van de verordening wordt een tariefkorting van 75 % toegepast op entrypuncten van faciliteiten voor de productie van hernieuwbare en koolstofarme gassen en 75 % op transmissietarieven naar en van gasopslag in het aardgassysteem. Voor hernieuwbare en koolstofarme gassen in het aardgassysteem wordt een tariefkorting van 100 % toegepast op alle interconnectiepuncten.

3. Bijmenging

De verordening verplicht de transmissiesysteembeheerders om vanaf 1 oktober 2025 waterstofbijmenging tot 5 % op interconnectiepunten tussen EU-lidstaten te aanvaarden (*artikel 20 van de verordening*). Indien verschillen in bijmengingspraktijken leiden tot beperkingen van grensoverschrijdende flows, is het proces van grensoverschrijdende coördinatie inzake gaskwaliteit (*artikel 19 van de verordening*) van toepassing. Sommige lidstaten wensen geen waterstof in hun binnenlandse aardgasnetten bij te mengen en geven de voorkeur aan het vervoer en het gebruik van zuivere waterstof. Andere geven er de voorkeur aan de uitvoeringsdatum uit te stellen en het maximale bijmengingsniveau te verlagen om hoge kosten te vermijden en mogelijke risico's te beperken.

De ministers wordt derhalve verzocht zich te buigen over de volgende opties:

- a) Het maximale bijmengingsniveau op interconnectiepunten wijzigen in [X] %.*
- b) De uitvoering van het maximale bijmengingsniveau op interconnectiepunten uitstellen tot 1 oktober [X].*
- c) Geen geharmoniseerd maximaal bijmengingsniveau vaststellen, d.w.z. aangrenzende lidstaten en transmissiesysteembeheerders bilateraal de maximale bijmengingsniveaus op interconnectiepunten laten overeenkomen.*